

araemprenem

e

@ARAemprenem

Empreses



La Cerdanya, la comarca de les feines precàries i les cases per a milionaris

Molts joves n'han de marxar perquè no hi troben oportunitats

¿COM ES VIU en un indret de feines mal remunerades, habitatge disparat i sense propostes d'oci per a totes les butxaques? La resposta més curta és que no s'hi viu, sobretot en determinats trams d'edat. És el cas de la Cerdanya, amb poca oferta de feina qualificada fora dels contractes temporals del sector turístic i amb un mercat urbanístic condicionat pel lloguer de temporada i les segones residències. Això comporta que molts joves, després d'acabar els estudis, en el moment clau d'independitzar-se de la família i començar a treballar, es vegin obligats a marxar del lloc on s'han criat.

Però alguns, malgrat tenir-ho tot en contra, decideixen quedar-s'hi. Com en Marcel (29 anys), de Bellver de Cerdanya, la majoria d'amics del qual ja viuen fora: "Com que només s'aposta per un turisme burgès, salvatge i depredador, les noves generacions de classe treballadora, encara que sigui a contracor, decideixen guanyar-se les garrofes en un lloc amb millors condicions", reconeix. I continua: "Els que resistim als pobles de muntanya ho fem convençuts que encara és possible canviar el model i perquè sentim una estima especial per casa nostra". Com en Roger (25 anys), nascut a Puigcerdà, que ara cursa els estudis de fisioterapeuta a Vic i confia poder tornar-hi aviat: "El meu objectiu, tot i que sé que és difícil, és trobar feina del meu ram al poble, perquè és el lloc que estimo i on sento que pertanyen les meves arrels".

La principal oferta laboral de la Cerdanya és l'hostaleria i el sector serveis de les

pistes d'esquí de la Molina i Masella, el gran motor econòmic. També a la construcció, per aixecar i mantenir els xalets i apartaments de segona residència dels catalans amb alt poder adquisitiu. Però la majoria d'aquestes ocupacions duren d'un a quatre mesos i només funcionen durant els caps de setmana i els festius. A més, són poc qualificades, mileuristes i inestables. En Marcel, per exemple, després de formar-se en biologia i macroeconomia, va treballar en una multinacional de prestigi a Barcelona. Però a Bellver només ha trobat feina en un restaurant: "És molt cruel perquè, si vols viure aquí, has d'acceptar feines precàries", lamenta.

L'Oficina Jove de la Cerdanya, que a més d'oferir activitats lúdiques als adolescents proporciona orientació laboral als joves, és conscient del problema. Per això disposa d'un servei d'acompanyament per ajudar a trobar feina els menors de 30 anys. També fa xerrades a les aules dels dos instituts de la capital cerdana per ajudar els alumnes a l'hora d'escollir què volen estudiar. "Intentem fer valorar als estudiants tots els pros i contres de cada decisió, perquè amb 16 o 18 anys és molt difícil saber triar un cicle o una carrera i, en el cas de la Cerdanya, encara és més complicat tenir en compte les sortides que pot tenir a la comarca", destaca Neus Baraldés, tècnica comarcal de Joventut.

L'ALTRE GRAN ESCULL de les noves generacions és el cost de l'habitatge. A les principals plataformes online de lloguer, ara mateix no hi ha cap oferta per sota dels 900 € al mes a Puigcerdà –per un pis



DAVID BORRAT

de 70 m²-. I a Bellver, l'opció més econòmica és una sola habitació de 45 m² per 650 €. I pel que fa als imports de compra, van dels 300.000 € per un apartament de dues habitacions fins al milió d'euros dels xalets unifamiliars, del tot inabastables per als treballadors locals. Però el problema no només és el preu, que supera la capacitat de les rendes mitjanes de la comarca, sinó també el fet que, com ha pogut comprovar l'*Emprenem*, absolutament totes les ofertes de lloguer són apartaments amb llicència turística i no més accepten contractes de curta durada.

Així, els propietaris i les immobiliàries, acollint-se a l'arrendament temporal, que esquiva la llei del topall del lloguer, prioritzen guanyar més diners amb els visitants que no pas oferir un preu més baix als llogaters a llarg termini. L'única solució per als joves que volen establir-se a la comarca és disposar d'una propietat familiar per viure-hi o bé conèixer un arrendador de confiança que els faci un tracte amb bona voluntat.

Per combatre aquesta situació acaba de néixer la comissió de la Cerdanya del Sindicat de Llogateres de Catalunya. La plataforma, que fins ara ha atès sobretot demandes de joves, denuncia que en aquesta comarca s'anuncien contractes fraudulents, residències amb un preu sobrevalorat i que, a més, la crisi cada vegada s'accentua més. Per tercer exercici consecutiu, la Cerdanya és la comarca on més obra nova es construeix, la majoria per a segones residències, tancades durant més de la meitat de dies de l'any. Concretament, es fan 200 habitatges ca-

900 €
A les plataformes immobiliàries no hi ha cap pis de lloguer a Puigcerdà per sota d'aquest preu

1 M€
És el preu d'un xalet a la comarca. Per un apartament de dues habitacions es paguen 300.000 euros

20 €
És el preu mínim a la majoria de locals de restauració, excepte alguna pizzeria a domicili

da temporada, alguns en noves urbanitzacions situades en pobles de menys de 500 habitants com Ger i Isòvol. "Demaneu a les administracions un control de preus abusius, la recuperació d'habitatges buits o en estat de deteriorament, el compliment dels percentatges d'habitatge de protecció oficial i la regulació de les llicències d'ús turístic", explica l'Angi, portaveu del Sindicat de la Cerdanya.

En la mateixa línia es manifesta la plataforma Stop JJOO, que en paraules del seu portaveu, Bernat Lavaquiol, critica que el turisme de neu "aplana el terreny

La majoria de les ocupacions són de curta durada, poc qualificades, inestables i amb sous mileuristes

Popular de la Cerdanya, que actualment compta amb trenta socis, majoritàriament d'entre 20 i 30 anys.

Apart dels pilars de la feina i l'habitatge, els joves també topen amb un cost de la vida a la Cerdanya molt elevat, perquè els preus de les botigues són més alts que en poblacions de comarques veïnes, com Berga i la Seu d'Urgell. L'encariment no s'explica tant per la diferència de preu

d'un mateix producte –cosa que també passa, a causa de l'import del peatge del túnel del Cadí que paguen els transportistes–, sinó sobretot pel tipus d'articles que es venen a la zona. Ho explica l'Ariadna (34 anys), que és paguesa: "Als supermercats d'aquí trobes productes més exclusius i cars que en altres establiments de la mateixa franquícia, com pernil bo o vi de categoria, pensats per als visitants de cap de setmana". I afegeix: "Molts comerços del centre de Puigcerdà venen roba, sabates i joies de primeres marques, que els clients locals no podem comprar".

LES OFERTES D'OCI econòmiques també són molt limitades: entre setmana, durant el dia hi ha molt poc ambient al carrer, quasi tots els bars de tapes tanquen a la nit; i els dies festius, els restaurants s'omplen a vessar i el menú per persona no baixa de 20 euros, amb l'excepció d'alguna pizzeria a domicili. Fer plans amb la colla tampoc és fàcil, perquè les propostes més demandades són l'esquí, muntar a cavall i jugar a golf, que no són barates. I, pel que fa a la cultura, és igual de complicat: el Teatre Casino Ceretà no té programació pròpia i l'únic cinema que hi ha a Puigcerdà només programa una sola pel·lícula dissabte i diumenge.

Moltes propostes d'oci, com l'esquí, el golf o l'hípica, no són assequibles per a molts joves

Davant d'aquest panorama, una possible solució és emprendre un projecte propi. És el cas de Maragda Farràs (26 anys), enginyera industrial i amant de l'art contemporani, que ha reconvertit una masia del poble de Mussa en un centre de creació. "Com a enginyera, amb materials sostenibles, naturals i biodegradables, he dissenyat un espai perquè els artistes de la comarca i de fora puguin venir a fer residències i produir les seves obres –explica–. Vull contribuir a teixir xarxa cultural en una zona on les arts són pràcticament inexistent", defensa. De moment, el projecte és viable econòmicament i Farràs en pot viure. Això sí, aclareix que només ha pogut afrontar la inversió inicial gràcies a les ajudes públiques de la Generalitat i de fons europeus, que subvencionen els emprenedors que volen arrelar-se al territori i implicar-s'hi.

Una altra línia de subvenció que finança projectes alternatius al model turístic és Arrela't. Es tracta d'un *match funding* que combina l'aportació de 20.000 € dels cinc consells comarcals del Pirineu amb el micromecenatge de donacions particulars. El projecte subvencionat a la Cerdanya en l'última convocatòria és el refugi de la Feixa, prop del Puigpedrós, que destinarà els fons a fer una reforma per construir un lavabo sec no contaminant. Arrela't ha reconegut la seva aposta perquè, a banda de servir menjar i oferir allotjament als excursionistes, proposa xerrades de caràcter naturalista, treballa amb productors d'aliments ecològics de la zona i organitza activitats respectuoses amb l'entorn. La Marta, que regenta l'establiment des de fa sis anys, no té empleats discontinus, sinó que dona feina a dos joves amb contracte fix durant tot l'any: l'Alba (35 anys) i en Martí (28 anys), que coincideixen a dir que el refugi els dona estabilitat i els permet pensar en un futur a la comarca. —**Aniol Costa-Pau**